Lumme-kirjastojen Tulevaisuuspajan raportit

SIVLTK 23.09.2026 § 80
415/12.03.02.00/2025

Lumme-kirjastojen ohjausryhmän jäsenet ja kuntien sivistysjohtajat ovat osallistuneet Osana Oy:n fasilitoimaan kahteen työpajaan, joissa on luotu skenaarioita kirjastopalveluiden tulevaisuudesta Lumme-kirjastojen alueella.

Ensimmäinen työpaja käsitteli organsaation ja rakenteiden kehittämistä väestön vähenemisen ja kiristyvän talouden sekä muuttuvan asiakaskunnan (väestön ikääntyminen, monipaikkainen asuminen) ym. haasteiden keskellä. Työpajassa esitettiin kahta mallia eli 1) Lumme-kirjastojen yhteistyön syventämistä tai jopa virallista organisaatiota tai 2) seutukirjastomallia, jossa kolme kaupunkia (Mikkeli, Savonlinna ja Pieksämäki/Varkaus) tuottaisivat yympäryskuntien kirjastopalvelut isäntäkuntamallina. Näin esimerkiksi Hirvensalmella, jossa Mikkeli tuottaa kirjastopalvelut ja kokemukset ovat olleet myönteisiä. Malleihin liittyviä etuja ja riskejä on kuvattu raporteissa.

Toinen työpaja käsitteli palveluiden ja kirjastorakennusten kehittämistä ajatuksella ”mitä jos kirjastopalvelut aloitettaisiin nyt puhtaalta pöydältä”. Työpajan raportissa korostuu tilojen muunneltavuus ja kirjastojen rooli monipalvelupisteinä. Tämä tarkoittaa, että kirjastossa voisi hoitaa myös muiden toimijoiden asiointia samalla kun käy lainaamassa kirjaston omia tuotteita. Tilojen muunneltavuus liittyy esimerkiksi siihen, että kirjastot toimivat samalla kulttuuritapahtumien tai -näyttelyiden pitopaikkana. Esimerkiksi Pieksämäen Poleemi on moderni yhdistelmä kirjasto- ja kulttuuripalveluita.

Raportit ovat luonteeltaan innovointityön tulosta eikä niiden pohjalta olla tällä hetkellä esittämässä muutoksia Lumme-kirjastojen organisaatioihin tai palveluntuotantoon. Ne antavat kuitenkin aineksi mahdolliseen jatkotyöskentelyyn.

Pienen kunnan näkökulmasta tulee huomioida, että resurssit, haasteet, kirjastolta odotettavat palvelut ja kirjaston rooli osana kuntaa ovat erityyppisiä kuin suuremmissa kaupungeissa. Yhteistyön syventäminen muodossa tai toisessa kuitenkin voi antaa mahdollisuuksia esimerkiksi henkilöstön saatavuuden kannalta tai esimerkiksi tapahtumien järjestämisessä.

Lapsivaikutusten arviointi: Ei tarpeen arvioida.

Valmistelija	Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila
Esittelijä	Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee raportit tietoonsa saatetuksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.